

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

**„JobEase за жени - Повишаване на потенциала на
безработните жени за
намиране на работа в трансграничния РО-БГ регион“,
код на проекта 16.4.2.089
Модул 4**

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В РУМЪНИЯ

Asociația pentru Dezvoltare
Durabilă Slatina

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

www.interregrobg.eu

JobEase
for women

Как изглежда румънската предприемаческа екосистема?

Според данни, предоставени от Global Entrepreneurship Monitor и Европейската комисия, Румъния е първата страна в Европейския съюз от гледна точка на предприемаческите намерения, 27% от румънците казват, че искат да се опитат да работят сами. Процентът е повече от два пъти по-висок от средния за ЕС.

Ние сме сред първите европейски страни, когато става въпрос за начина, по който се разглежда предприемачеството в обществото. 71% от румънците гледат на предприемачеството като отлична алтернатива за кариера, в сравнение с едва 58% от европейците, докато 74% от румънското население смята, че предприемачите имат привилегирован статут в обществото.

Може да каже, че има положителна нагласа, когато става въпрос за възприемането на предприемачите и съществуващите възможности. Предприемачите имат благоприятни очаквания за растежа на собствените си компании: 48% от стартиращите фирми през 2012 очакват да наемат най-малко 5 души през следващите 5 години. Освен това степента на интернационализация и иновации на разработените продукти и услуги нараства през последните години, според Global Entrepreneurship Monitor. Така в края на 2012 г. 48% от стартиращите фирми са заявили, че са иновативни на ниво продукт, а 39% са посочили, че най-малко една четвърт от дейността им е насочена към клиенти извън страната.

Достъп до финансиране

Голям проблем с румънската предприемаческа екосистема е липсата на достъп до финансиране. Въпреки че 48% от румънците искат да работят сами, повече от половината от тях казват, че нямат финансовите ресурси, за да го направят. Този показател има двойна стойност в сравнение с Европейския съюз, където само 21% от респондентите обвиняват липсата на пари като причина, поради която не развиват собствен бизнес, според данни, предоставени от Европейската комисия. Въпросите, свързани с недостатъчност на средствата, се добавят към тези, свързани с невъзможността за връщане на дълговете. Тези проблеми намаляват с нарастването на застаряването, когато предприемачите осъзнават, че има много възможности за финансиране в Румъния и в чужбина.

Данъци и други административни бариери

- Данъците и административните бариери са основна пречка за развитието на предприемаческата дейност в Румъния. За предприемачите те се превръщат в пренасочени средства към държавата и загубено време в бюрократични неща, като заменят времето, което трябва да се изразходва за подобряване на качеството на предлагания продукт или услуга.
- Независимо от възрастта, респондентите единодушно са съгласни, че нивото на данъците и таксите е високо, а корупцията и неефективността на ниво обществени институции оказват отрицателно въздействие върху потенциала за развитие на собствения им бизнес.

Наличие на мрежи и връзки

- Наличието на мрежи и връзки е фактор, който влияе върху нивото на предприемаческата дейност в дадена страна. В Румъния силните предприемачески общности растат в големите градове, но те все още не са достатъчни. Младите хора също обвиняват липсата на бизнес връзки и съответните ментори за тях. Но съществуват значителни различия във възрастовите групи: Контактната мрежа на даден човек се увеличава значително с възрастта, което води до нови бизнес връзки и помощ, от която се нуждаят от менторите. Освен това съществуват значителни различия между предприемачите и тези, които още не са започнали собствен бизнес, като първите имат достъп до по-развити мрежи, бизнес връзки и наставничество.

Култура и социален капитал

- Предприемаческата култура играе важна роля в развитието на предприемаческата дейност, а Румъния е отлична в това отношение, с развит социален капитал и положително отношение към предприемачеството.
- Но когато погледнем категориите хора, които влияят на общото мнение за предприемачеството, виждаме, че успешните предприемачи, медии, събития и приятели имат положителен ефект. От другата страна са учители, кариерни консултанти, родители и семейство влияят негативно върху вероятността млад мъж да стане предприемач.

Предприемаческо образование

- 23% от румънците твърдят, че са участвали в поне една програма за предприемаческо образование, като процентът е равен на регистрирания в Европейския съюз. Въпреки това младите хора са недоволни от качеството на предприемаческото образование, което получават, и вярват, че те се подкрепят от хора, които не са свързани с предприемаческата среда. Липсата на връзка между училището и бизнес средата е основният проблем на предприемаческото образование в Румъния и неговото решение е в основата на подобряване на ниското ниво на устойчивост на новосъздадените компании.

Обществени политики

- Когато става дума за държавата, вместо да стимулира развитието на предприемаческата екосистема, предприетите от нея мерки се възприемат от общността като основна пречка за развитието. По този начин активните членове на предприемаческата общност казват, че са запознати с публичните политики за подкрепа на предприемачеството, но ги намират за неадекватни. Липсата на резултати се дължи както на слабото разбиране на румънската предприемаческа среда, така и на ендемичната корупция, която засяга мерките, предприети на всички нива.

Какво остава да се направи?

- Необходимите мерки за развитието на румънската предприемаческа екосистема могат да бъдат предприети както на публично, така и на частно равнище. В това отношение е важно да има връзка между училището и бизнес средата, а учебните програми да бъдат адаптирани към пазарните условия. Освен това образователната система трябва да се съсредоточи върху създаването на отговорни и независими лидери, които да се възползват от предприемачеството и да разберат какво трябва да правят. От друга страна, частната среда може значително да допринесе за развитието на предприемачеството чрез прилагане на качествени програми: обучителни сесии, събития и състезания, насочени към стартиращи предприемачи, наставнически програми и подкрепа за стартиращи или информационни сесии за съществуващо финансиране. Улесняването на достъпа до ускорители, инкубатори и пространства за съвместна работа е друг много важен момент, заедно с непрекъснатото популяризиране на успешните модели и правилните причини да бъдеш предприемач. Заедно публичният и частният сектор имат правомощия да дадат значителен принос за развитието на румънската предприемаческа екосистема. Сега, когато е ясно какво трябва да се направи, просто нещата се изпълняват постепенно, а пъзелът се изгражда парче по парче. Всеки от нас може да допринесе за промяна, а това се случва бавно, човекът с човека.

Възможности за финансиране в Румъния

- Румъния разполага с 38,9 милиарда евро европейски средства, отпуснати за програмния период 2014-2020 г., от които около 3 милиарда са за малки и средни предприятия (МСП). Тези средства ще бъдат достъпни до 2022 г., главно чрез Регионална оперативна програма, Оперативна програма за конкурентоспособност, Национална програма за развитие на селските райони и Оперативна програма за рибарство и Оперативна програма за човешки капитал. Освен това съществуват и програми за помощ, които не подлежат на възстановяване, за МСП, финансирани от национални фондове.

Най-важното европейско финансиране

Микро, малки и средни предприятия. Регионална оперативна програма, Финансова линия 2.2 - Подкрепа за създаването и разширяването на модерни производствени мощности и развитие на услугите.

Всеки проект може да получи между 200 000 и 1 млн. Евро, държавна помощ и минимална помощ. Общата покана за проекти е 172,94 млн. Евро.

Предимства: предлагат се големи средства.

Недостатъци: Дружествата трябва да осигурят най-малко 30% - 55% от инвестициите за държавна помощ и най-малко 10% от de minimis инвестицията. Парите не могат да бъдат достъпни в Букурещ-Илфов. Съществуват условия за старшинство и брой служители (минимум 3).

- **Стартиращи фирми.** Оперативна програма за човешки капитал (POCU), линия за финансиране на Румъния Start-up Plus. По време на публикуването на тази статия се следваше фазата на оценка на големите проекти, подадени от ръководители на грантове (НПО, институции и др.). След оценката и одобряването на тези големи проекти, в програмата ще бъдат включени крайните бенефициенти (целеви групи), т.е. лица, които искат да започнат бизнес. Избраните изпълнители в бъдеще ще могат да получат до 40 000 евро, за да открият стартиращ бизнес въз основа на бизнес планове.
- **Предимства:** Сумата е достатъчно голяма за стартиране, крайните бенефициенти ще бъдат освободени от бюрокрацията на европейските проекти по отношение на централните институции в тази област, защото организациите, които управляват схемите, ще се справят с този проблем.
- **Недостатъци:** От общ бюджет от 105 млн. Евро, максимум 1 500 души ще могат да получат стартиращи пари (т.е. общо 60 млн. Евро). Процедурата обаче е дълга, защото включва многобройни оценки, тъй като става дума за големи проекти, представени от мениджъри на грантове, в рамките на които ще бъдат финансирани компании. Букурещ и окръг Илфов са изключени от това финансиране

Стартиращи фирми. Оперативна програма за човешки капитал (POCU), линия за финансиране на стартиране на диаспората. Това е програма, подобна на Румъния Start-up Plus, но крайните бенефициенти са румънци от чужбина, които искат да се завърнат в страната и да започнат бизнес тук. Общият бюджет за покани е 30 милиона евро от оперативната програма за човешки капитал 2014-2020 (POCU).

- МСП, големи компании. Действие 1.2.1 - Стимулиране на търсенето от страна на предприятията за иновации чрез проекти за научноизследователска и развойна дейност (НИРД), предприети от предприятия самостоятелно или в партньорство с научноизследователски институти и университети с цел иновации на продукти и процеси в потенциала за икономически растеж на секторите. Той е част от Оперативната програма за конкурентоспособност (РОС), управлявана от Управляващия орган за конкурентоспособност, подчинен на Министерството на регионалното развитие, публичната администрация и европейските фондове.

- Упълномощени лица (ПФП), микропредприятия, малки предприятия (LLC). Национална програма за развитие на селските райони (НПРР), подмярка 6.2 - „Подкрепа за създаване на неселскостопански дейности в селските райони“. Невъзстановима помощ (европейски и държавни средства): 70 000 евро / проект в случай на производствени дейности, медицински, ветеринарни и агротуристически услуги, или 50 000 евро / проект за други дейности.
- Упълномощени лица (РФА), микропредприятия, малки предприятия. Подмярка 6.4 - "Инвестиране в създаването и развитието на неселскостопански дейности". Тя е подобна на подмярка 6.2, но финансира по-голям бизнес. Предоставя се безвъзмездна помощ до 200 000 евро за 3 фискални години за развитие на малки неселскостопански предприятия в селските райони.

- МСП - „Хоризонт 2020“. Това е европейска програма, която финансира иновативни проекти, включително за МСП. Прилага се директно към Европейската комисия, онлайн. Общият бюджет на програмата е 80 милиона евро през програмния период 2014-2020. Само няколко МСП в Румъния успяха да бъдат избрани за финансиране от 50 000 евро. Интензивността на изворите варира между 70% и 100%.

- Стартираци фирми, МСП. Румъния Start-up Nation - смесена схема на финансиране - европейски фондове и държавен бюджет. Малките и средни фирми (МСП), създадени след 30 януари 2017 г., ще могат да наберат до 200 000 леи за инвестиции. Програмата се провежда ежегодно с бюджет от 1,7 млрд. Леи, обявен през 2017 г., и 2 млрд. Леи годишно през 2018–2020 г.
МСП. Програма за търговия. Това е програма за подпомагане на МСП, финансирани единствено от държавния бюджет чрез Министерството на бизнес средата. Предприемачите с малки и средни предприятия ще могат да получат държавни субсидии в размер до 250 000 леи (около 55 000 евро) за инвестиции. Програмата се провежда ежегодно с бюджет от почти 200 милиона леи, обявен през 2017-2020 година.

- МСП. Програма за микроиндустриализация. Малки фабрики в Румъния ще могат да получат помощ до 450 000 леи (100 000 евро) за инвестиции. Условията са подобни на тези в Търговията.
- МСП. Програма за интернационализация. Малките и средните предприятия ще могат да получат до 50 000 леи (около 11 000 евро) за дейности по интернационализация на бизнеса, чрез участие в чуждестранни панаири и закупуване на мобилни сайтове и приложения. Програмата е организирана в годините 2017-2020.

РУМЪНИЯ - БЪЛГАРИЯ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

*Съдържанието на този материал не представлява
непременно официалната позиция на Европейския съюз.*

Asociația pentru Dezvoltare
Durabilă Sudina

www.interregbgbg.eu